

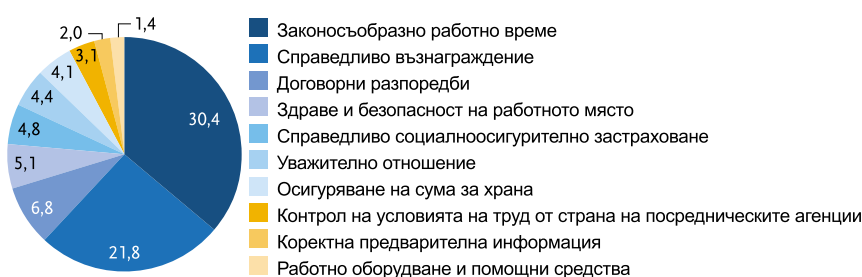
Работа в областта на домашното обгрижване IV: Спешна необходимост от подобрения в този работен сектор

Болногледачите и социалните асистенти са една от най-маргинализираните групи работници в Германия. Работната им ситуация често се характеризира с липса на договорни разпоредби, твърде дълго работно време и конфликти между работата и други области на живота. В онлайн проучване 293 от 429 болногледачи и социални асистенти, заявиха своите предложения за спешно необходими подобрения на работното им положение.

Болногледачите и социалните асистенти често са чуждестранни граждани, които обгрижват възрастни хора в частни домакинства и получават заплата в замяна на работата си. В последната част от поредицата информационни публикации за работата в областта на домашното обгрижване са анализирани предложенията за подобрения на работната ситуация, направени от участниците в проучването.

Основни данни от проучването

Представените тук данни са от проучването „Определяне на работното и здравословното състояние на болногледачите и социалните асистенти в Германия“. То е иницирано от Федералния институт за безопасност и здраве при работа (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin) през 2023 г. съвместно с научноизследователската организация Minor-Wissenschaft Gesellschaft. Данните са събрани чрез онлайн проучване. В него участват общо 429 болногледачи и социални асистенти от Полша, България, Хърватия и Румъния. В края на проучването болногледачите бяха помолени да посочат най-важните предложения или желания за подобряване на работното им положение. Малко под 70 % участниците в проучването са използвали тази възможност (n = 293). Отговорите бяха прегледани и класифицирани. Анализите предоставят информация за значимостта на предложенията за подобрения, а избрани цитати илюстрират тяхното съдържание. На фигура 1 е показано разпределението на предложенията за подобрения в този бранш.

Фиг. 1 Предложенията за подобрение, подредени по категории (n = 293)

Особено голям брой предложения се отнасят до спазването на законовите изисквания за работното време, справедливото заплащане и необходимостта от писмено въвеждане на подходящи разпоредби за трудовите договори и тяхното прилагане. Останалите предложения са заявени от по-малък брой участници в проучването. Въпреки това те трябва да бъдат взети под внимание поради потенциала им за създаване на справедлива работа в областта на домашното обгрижване.

Спазване на Закона за работното време

„Чувствам се като затворник в домашен затвор, без почивен ден, без личен, социален живот. Работя по цял ден в робство.“ (ID 866)

В работния сектор на домашното обгрижване има груби нарушения на Закона за работното време (1). Поради това необходимостта от ограничаване на дневното и седмичното работно време и редовното предоставяне на време за почивка се разглежда в почти всяко трето предложение за подобрение на работната ситуация (30 %). Един от запитаните болногледачи задава следния въпрос: *„...какво право имат посредническите агенции и работодателите да определят работното време, когато всичко е регламентирано? Отделните лица над закона ли са?“ (ID 2286)*. Категорично се изисква поне един почивен ден при 7-дневна седмица.

Справедливо възнаграждение

„В сравнение с много други болногледачи моето положение е добро. Това, което ме притеснява е, че ние всъщност не получаваме достатъчно пари. Отсъстваме от семействата си за седмици и месеци и никой германски служител не би се съгласил на това, но въпреки това сме ниско платени.“ (ID 973)

Всяко пето предложение за подобрение на работната ситуация (22 %) изисква по-високо възнаграждение за извършената работа. Един от болногледачите изразява следното крайно мнение: *„Аз съм просто човек, а не машина. Мразя тази безкрайна експлоатация за смешните 1500 евро“ (ID 1186)*. Според Закона за минималното работно възнаграждение на час, посоченото в този цитат възнаграждение съответства на 31 часа седмично. Реалността показва, че болногледачите и социалните асистенти работят средно 72 часа седмично (1).

Договорни разпоредби

По-голямата част от болногледачите и социалните асистенти в Германия работят без писмен трудов договор (1). Най-често се сключват граждански договори между посредническа агенция и болногледача. Поради това задълженията и отговорностите на работодателите, определени в трудовите договори, например за здравословни и безопасни условия на труд, често не се прилагат за болногледачите. В 20 предложения за подобряване на работната ситуация се изисква подходящо договорно регламентиране на работното време и извършените дейности, включително контрол за тяхното спазване.

Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

„Агенциите в нашия бранш трябва да бъдат контролирани и да се създаде синдикат... Просто сега сме в средата на нищото, всички ... експлоатират работата ни.“ (ID 2569)

В допълнение към желанието за спазване на Закона за работното време, исканията отново включват защита срещу експлоатация и условия на труд, които застрашават здравето на служителя (5 % от предложенията). Болногледачите отправят своите предложения към Федералното правителство, институциите за контрол на безопасността и здравето на работното място или социални организации.

Осигуряване на подходящо социалноосигурително застраховане

„Агенциите, които наемат болногледачи, трябва справедливо да внасят социалноосигурителни вноски в размер на средния национален минимум, а не да ни мамят със заплатите - да ни плащат фиксирани суми вместо заплати.“ (ID 821)

Според Федералното министерство на труда и социалната политика¹ социалното осигуряване е „централен елемент на социалната държава и предпазва голяма част от населението от екзистенциални рискове“. Четиринадесет болногледачи и социални асистенти, разглеждат този въпрос в своите предложения за подобрение на работната ситуация и биха искали да видят справедлива защита в това отношение. Не са рядкост случаите, когато социално осигуряване напълно липсва или пред институциите се декларират само минимални работни часове или възнаграждение.

¹ <https://www.bmas.de/DE/Soziales/Sozialversicherung/sozialversicherung.html> (20.11.2023)

Право и свобода на избор в областта на обгрижването

„Винаги да имаме достатъчно храна и да имаме правото сами да избираме храната си, а не това, което ни е дадено.“ (ID 2582)

Много от болногледачите и социалните асистенти засягат в предложенията си темата с осигуряването на храна (5 %). Често им се налага да се придържат към указанията на близките на обгрижваното лице относно количеството и вида на храната и да работят в рамките на ограничен бюджет. Често няма възможност за избор и съобразяване с личните нужди или предпочитания, а това многократно е изисквано от работещите в областта на домашното обгрижване.

Уважително отношение от страна на обгрижваното лице и близките му

„Пациентите изискват съпричастност и уважение, без да я проявяват към самия болногледач.“ (ID 821)

Участниците в проучването многократно заявяват желанието да бъдат третирани с уважение от обгрижваното лице и близките му (4 % от предложенията за подобрене на работната ситуация). Данните от проучването показват, че по време на работа, работещите в сферата на домашното обгрижване са изложени на грубо отношение, обиди и спорове (2).

Контрол на условията на труд от страна на агенциите

„Агенциите, които организират работата ни, трябва да информират по-коректно близките на обгрижваните лица и да изискват от тях спазване на добрите стандарти за здравословни и безопасни условия на труд.“ (ID 1922)

Някои от болногледачите и социалните асистенти (3 %) биха искали посредническите агенции, за които работят, да следят за спазването на договорните разпоредби от страна на обгрижваното лице или близките му или на определени минимални стандарти по отношение на условията на труд на място. Тук може да се направи паралел със сезонната работа, при която това обикновено е една от задачите на отговорника за наемането на служителите.

Коректна предварителна информация от страна на посредническите агенции и обгрижваното лице или близките му

„Лъже се за състоянието на пациента, диагнозите се изтриват от въпросниците, така че когато пристигнеш на работното място, си шокиран.“ (ID 1302)

Болногледачите изискват от посредническите агенции и близките на обгрижваното лице да предоставят вярна предварителна информация за здравословното състояние на обгрижваното лице и по този начин да се осигури прозрачност и предвидимост на работните изисквания, с които те ще се сблъскат. От отговорите става ясно, че това често не случва. Вместо това информацията се прикрива умишлено.

Осигуряване на работно оборудване и помощни средства

„Осигуряване на задължителни хигиенни принадлежности, ръкавици, дезинфектанти и др. при обгрижването на пациента.“ (ID 2582)

Данните от проучването показват, че повече от половината от анкетираните болногледачи не разполагат с никакви помощни средства, които да улеснят работата им (2). Няколко предложения изискват това да се промени.

Извод

Тук също е използван цитат от проучването: „Много може да се каже за проблемите и решенията и ще се каже, но само това! Никой не се интересува от извършването на спешно необходимите промени!“ (ID 689)

Допълнителна информация

1. Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M. 2023. Arbeit in der häuslichen Betreuung I: Menschen und Arbeitssituationen, Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin. baua: Fakten
2. Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M., 2023. Arbeit in der häuslichen Betreuung II: Anforderungen und Ressourcen im Arbeitsalltag, Dresden: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Fakten.

Препоръчително цитиране

Rösler, U., Nguyen, D., Skwarek, A., Wegge, J. & Melzer, M., 2024. Live-in care IV: Need for action, Dresden, Germany: Federal Institute for Occupational Safety and Health (BAuA). baua: Facts. Bulgarian translation. German original available: doi:10.21934/baua:fakten20240111

Version: January 2024

Federal Institute for Occupational Safety and Health (BAuA) | Friedrich-Henkel-Weg 1-25 |
D-44149 Dortmund Phone: +49 231 9071-2071 | info-zentrum@baua.bund.de | www.baua.de